

AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARINING BOSHQARUV TIZIMIDA TUTGAN O'RNI

Nasiba Shodiyeva Ro'zimurod qizi

Navoiy viloyati

Uchquduq tuman kasb-hunar maktabi

Informatika va axborot texnologiyalari fani

Informatika va axborot texnologiyalari o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining boshqaruv tizimida tutgan o'rni, jamiyatning rivojlanishida axborotlashtirishning roli, axborotlashtirishning jahon tajribalar, boshqaruv tizimi faoliyatining axborot jihatlari to'g'risida to'liq fikr yuritilgan.

Kalit so'zlar: axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, boshqaruv tizimi, axborotlashtirish, strategik resurs, axborotli infratuzilma.

Kirish:

Mamlakatlarning milliy iqtisodiyoti globallashib, axborotlashgan iqtisodiyot, boshqacha qilib aytganda bilimlar iqtisodiyoti shakliga aylanib bormoqda. Milliy iqtisodiyotda axborot va bilimlarning tutgan o'rni yanada takomillashmoqda va ular strategik resursga aylandi. Axborot va bilimlar hajmining kundan-kunga ortib borishi milliy iqtisodiyotning hamma tarmoq va sohalarida, shuningdek ta'lim tizimining hamma tarmoqlarida ham axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanishni talab qilmoqda. Jahon tajribasi shuni ko'rsatmoqdaki, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va internetning ta'lim sohasiga keng kirib kelishi ta'lim xizmatlarining globallashishi uchun ham katta yo'l ochib bermoqda.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya:

Boshqaruv sohasida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish iqtisodiy axborotlar sifati, uning aniqligi, obyektivligi, tezkorligini va buning natijasi sifatida esa boshqaruv qarorlarini o'z vaqtida qabul qilish imkoniyatlarini ta'minlaydi. Boshqaruv iqtisodiy jarayonlarini axborotlashtirish, xodimlar ishi unumdorligi, shuningdek boshqaruv faoliyati bilan band bo'lgan mutaxassislar malakasi va kasbiy savodxonligi oshishini nazarda tutmoqda. Shuning uchun ham milliy iqtisodiyotning hamma tarmoq va sohalarida axborot-kommunikatsiya texnologiyalari bo'yicha yuqori malakali mutaxassislarga talab kundan kunga ortib bormoqda.

Axborot tanqisligi bilan bog'liq bo'lgan boshqaruv qarorlarini qabul qilishdagi xatolar juda qimmatga tushadi. Ayni vaqtda, boshqaruv va ishlab chiqarish samaradorligi, innovatsion texnologiyalarni ishlab chiqish va ulardan keng foydalanish bo'yicha eng ko'p axborot hamda bilimlarga ega bo'lgan tizim yutib chiqmoqda.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari asosida ish joylarini yaratish yordamida aholi bandligini arzon usulda tashkil qilish mumkindir, lekin u ishlab chiqqan mahsulot juda qimmat bo'lib, unga talab geometrik progressiyadek o'sib bormoqda. Innovatsiyalar va yangi texnologiyalarni yaratishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari funksional imkoniyatlaridan foydalanishning chegarasi yo'q.

Natijalar:

Insonlar, jamoalar va tashkilotlarning faoliyati bugungi vaqtda borgan sari mavjud axborotlardan samarali foydalanishi bilan bog'liq bo'lmoqda. Bunga erishish uchun dastlab axborotlarni yig'ish, qayta ishlash va taqdim qilish borasida yuqori hajmdagi ishlarni amalga oshirishga to'g'ri keladi. Turli sohalarda optimal qarorlar qabul qilish uchun katta hajmdagi axborotlarni qayta ishlash talab qilinadi, bu esa maxsus texnik vositalarni jalb qilmasdan hal qilib bo'lmaydi.

Jahonda judayam yuqori miqdordagi axborotlarning yig'ilganiga qaramasdan, ulardan insonlar imkoniyatlarining chegaralanganligi uchun to'liq foydalana olishmayapti. Shuning uchun ham axborot tanqisligi jamiyat oldida yuqoridagi masalalarni hal qilishni talab qilmoqda. Elektron hisoblash mashinalarining keng joriy qilinishi, turli sohalarda axborotlarni qayta ishlash va uzatishning zamonaviy vositalarini qo'llash axborotlashtirish deb nomlangan yangi evolyutsion jarayonni boshlanishiga xizmat qilmoqda.

Muhokama:

Zamonaviy ishlab chiqarish va boshqa faoliyat ko'rsatish sohalari borgan sari axborot xizmat ko'rsatish va yuqori miqdordagi axborotlarni qayta ishlashga muhtoj bo'lmoqda. Turli xildagi axborotlarni qayta ishlashning universal texnik vositasi bo'lib shaxsiy kompyuter sanaladi. Kompyuterlarning paydo bo'lishi va taraqqiy etib borishi - bu jamiyatni axborotlashtirish jarayonining ajralmas qismi sanaladi. Milliy iqtisodiyotning turli tarmoq va sohasiga axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining keng joriy etilishi, iqtisodiyotning shakllanishi, sarmoyalarning keng jalb qilinishi, ish o'rinlarning ortishi, barqaror iqtisodiy o'sish, aholi turmush darajasining o'sishi va mehnatning sifat tomondan yuksalishiga olib keladi.

Boshqaruv maqsadlari uchun axborotlarga yuqori ehtiyoj va axborot jarayonlarining shiddatli takomillanishi uning infratuzilmasi, tarkibiy qismlarini yaratishni birinchi o'ringa olib chiqadi. Axborotli infratuzilma hisoblash texnikasi, kommunikatsiya vositalari, uslubiy va dasturiy ta'minlash, faoliyatning yordamchi turlarini qamrab oladi. Hisoblash texnikasi bilan jihozlanishning yetarlicha darajasini ta'minlash maqsadida hisoblash vositalari bozorining narxi arzonlashtirilmoqda va zamonaviy texnik, texnologik talablarga javob beruvchi shaxsiy kompyuterlar bilan jadal ravishda to'ldirilmoqda.

Xulosa:

Xulosa o'rnida shuni ta'kidlash mumkinki, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini rivojlantirish foydalanuvchilarga avtomatlashtirilgan obyektlarning belgilanishi, tuzilishi va masofaviy joylashtirilishi, ishlab chiqilayotgan axborotlar kelib tushishining jadalligi va hajmlari ishlab chiqishning tartiblari shuningdek dasturiy muhit, foydalanuvchilarning vazifalari va ular faoliyatini tashkil etish bilan bog'liq operatsiyalarni markazlashtirilgan va markazlashtirilmagan holda bajarishning istalgan birikmasini beradi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Aripov M. va boshq. Informatika. Informatsion texnologiyalar. 2-qism. Toshkent: TDTU, 2003.
2. Ayupov L.F., Begalov B.A., Ermatov SH.T., Ibragimova L.T., Shoahmedova N.X. Shaxsiy kompyuterlar va ulardan samarali foydalanish asoslari: O'quv qo'llanma. Toshkent: TDIU, 2007.
3. Mxitaryan S.V. Marketing axborot tizimi. M.: Eksmo, 2006.
4. Informatika va axborot texnologiyalari: Oliy ta'lim muassasalari talabalari uchun darslik / S.S.G'ulomov, B.A. Begalov; O'zR Oliy va o'rta-maxsus ta'lim vazirligi, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti. - T.: Fan, 2010.